

Landskap: Halland Upptecknare: Thore Brogårdh, Halland
Härad: Höck Berättare: Mathilda Assarson
Socken: Knäved Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1963 Född år 1875 i Knäved

Visor och vamsor. s. 1-2, 3
Tjänstefolks löner och arbete m. m. s. 2-4.
Bryggeri. s. 2.
Mejeri. s. 3
Försäljning av stickade vantar. s. 3.
Jordbruk. s. 4-5.

ACC. N:R M. 16381:1/

Visor lärde jag mig många i min barndom:

Dansken tömmer sin brännvinsflaska,
så smet han den i en person.
Sen kröp han med sabeln och taska,
på huvudet i en kanon.
Cigarren han hade i munnen,
som ämpet i tämpet till han
och när han kommer till botten där tände kanonen an.
Byxorna, fracken och kjolen,
de sprättes till lands och till vanns.
en byxknapp fannt man i Polen,
men den skall ej nog vara hans.
Och ögon och öron i Lund
och ett duktigt stycke av baken det var dampet i Öresund.

A är det Ax, som på läpparna går,
B är den Bön om en man, Ni förstår.
C är Czar Peder, och kärlekens Gud,
D är den Dag, då jag äntligen står brud.
E är en Egendom uti vår trakt,
F är Förvaltaren uti dess prakt.
G är den Godhet, han visar mig jämt,
H är mittHjärta, det vet jag bestämt.
I är en Idelig manlig och käck,
J är det Ja, jag framviskar tack.
K är den Kärlek till honom jag bär,
L det är Löftet, han har mig begärt.
M är den Morgon, vi råkades sist,
N är det Nej, han aldrig får visst.
O är Orangen, som pryder mitt hår,
P är en Puss, som man får, Ni förstår.
Q är en Qvinna, som trånar var dag,
R är den Ring, som väntar för jag.
S, T, U, V. saknas.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

13/8-63

X är Xantippa, den jag ej skall bli
Y är den Ynnest, han får kära Ni
Z är ett Zack, ty det låter så gott,
Å är den Ålder, min ungdom har nått.
Ä är den Ängel, han kallar mig plär,
Ö det är Ödet, mig lyckan beskär.

Jag kom ut i livet, när jag var sju år gammal. Då blev jag barnpiga borta i Kyrkhult, och där skulle jag passa en liten flicka, medan föräldrarna var ute och höstade. Jag minns, att jag fick en smörmat som jag skulle tugga väl, bit för bit, och sedan stoppa tuggorna i munnen på ungen. Ja, så gick det till på den tiden, men ungen lever än idag, så hon tog ingen skada av det. Jag talade om det för henne en gång, då vi hade sällskap från kyrkan, och hon skrattade så gott åt det hela. Åren går ju och sedvänjorna ändras därefter. På efterhösten blev jag vallflicka och då hade jag 8 styver om dagen, det var 4 öre det där. Men efterhand som åren gick, blev det ju bättre. När jag var 15 år fick jag plats i Laholm. Där skulle jag passa fem barn, men det sjätta var på väg. Lönen där var 20:-- om året. Från den platsen kom jag till ett bryggeri i Sofiero. Jag arbetade där i 2 år. Här bryggde vi 7 fot malt om dagen. Sedan körde ägaren ut i bygderna och sålde sitt dricka. På den tiden kostade drickat 50 öre för en 5 kannorskagge. Det var på nittitalet det där. I lön hade jag 50:-- om året plus maten. Men kläder och sådant där fick jag själv hålla mig med. Men, som jag var sparsam, sydde jag själv mina underkläder, stickade mina strumpor, tröjor och sådant långt in på kvällarna. På så vis gick det bra ihop. Nu var det också så, att där fick jag ha tänt på kvällarna, och det var ju bra, för det var då inte allastans man fick slösa så där med lyset. På den tiden fick man inte tänka på slitet, och livet var lätt ty då var man ung. De där verserna som jag läste upp, lärde och hörde jag hemma hos far. Han hette Nils Tullgren och var sockenskräddare och en sådan fick ju alltid höra mycket. De där visorna har då suttit kvar i minnet under alla åren.

Se mannen och hustrun satte sig ner, te talte med fröjd och gamman,

Alltid så trodde jag Du var rik, ända tills vi kommo tillsammans.
Men är Du inte rik, så är jag som jag kan,
lika god hustru som Du är man.
Hurra för mej
och det säger 'jej'
att tid förglömmes ej.

Och mannen han gick till alekärr, han skulle skala käppar vita,
och kärringen svor på ära och tro, dem skall han själv få slita.
Och när mannen kom hem, så,
började kärringen med käpparna slå,
så stumparna ikring öronen 'flöj'.
Hurra för mej
och det säger 'jej'
att tid förglömmes ej.

Själv lärde jag mig ~~sy~~ på gamla Skottarp av en som hette Cecilia.
Hennes gubbe hette Mils, och de flyttade sedan till Hishults socken. Min
~~far~~ var torpare under Ysbygårdendå. Det var fattigt och svårt, så vi fick
hjälpa till som små. Att sticka var vanligt här i bygden. Det fanns
gott om får allastans. Vi kardade, spann och stickade. Jag kunde sticka
11 dussin syrullsvantar från Jul till fruedagen. På nittitalet fick vi
1:50 dussin för vantarna. Det var kanske inte så mycket för arbetet,
men det var ändå en välkommen slant. När jag gick och läste fram, hade
jag 25 öre om dagen, då jag plockade upp 'potäter'. Då fick man upp
klockan 4 om morgnarna och hålla på så länge man kunde se på kvällen.
När jag var 18 år, blev jag piga hos Peter Halvar Nya Skottarp. Då fick
jag mjölka 20 kor två gånger om dagen och årslönen var 100:-- samt
maten, men med den kunde det vara både si och så ibland. Klockan 4
på morgonen började vi med att mjölka korna och klockan 7 var vi färdiga.
När vi sedan kom in, fick vi 'potäter' och sill, kavningsbröd och separerad
mjölk. Sedan kom mjölkskjutsarna dit. Ja, vi hade mycket mjölk och det
kom skjutsar från alla håll. Detta var innan Vallberga mejeri hade
kommit till. Vi kärnade mycket smör. Det blev ungefär 4,5 drittlar om
dagen. Vi var tre mejeripigor, en mejerska och en mejerist. Dessutom

fanns där köksa, städerska och piga. Ibland när mejerskan var med sin fästman i Halmstad, fick jag både ysta, kärna och själv stå för det hela. På den platsen var jag i 2 år, men det var sällan fritt, för det skulle mjölkas varje dag. Då hade man varken tid till att gå i kyrkan eller på någon dans. Nåja, när det gällde dansen var jag ju någon enstaka gång och dansade på Vallberga bro.

Efter tjänsten på Nya Skottarp tog jag plats som vallpiga under sommaren och hade då 50:-- och maten. Jag var också på betorna en tid. Det var ett hårt arbete. Vi började redan klockan fyra på morgonen och höll på till kl. 9 om kvällen. Jag var på Spannarps gård, och där hade jag 65:-- tunnlandet för både sommaren och efterhösten, men maten fick jag själv hålla mig med. För de där 65:-- kronorna tunnlandet skulle jag både hacka gallra och åter hacka. Emellanåt fick vi gå i potatisen. Hisbo Stinan och jag plockade potatis i 14 dagar efter maskin. Då sa jag till inspektorn:

- Medan vi går här och plockar, vill vi ha potäter vad vi äter.

Då svarade han:

-Ska vi då vara nöjda med blasten?

Vi hade 1:50 om dan, men ock, ock, ock vad vi slet. Vi hade inte tid till att snyta oss ens.

Men betorna var ännu styvare. Smens Hilma sa:

- Gud vet, om man blir människa mer, när man kommer hem.

Smälänningarna brukade sjunga:

Med sönderrivna kläder, och en fördärvad kropp,
det får vi till belöning när vi skall resa opp.

Lafogden på gården, går någorlunda an,

men själve inspektorn är värre än själve fan.

Om mejerskan han säljer, sura mjölken betala vi för söt.

ja, mejerskan är ett enda nöt.

När jag gifte mig, köpte vi ett dåligt litet ställe borta i Körsveka.

Det var fullfärdigt, låg avsides och hade endast 3 tunnland jord, så där fick vi verkligen slita. Men allt har gått lätt, ty jag har alltid haft sådan lust till att arbeta, och jag har liksom aldrig känt mig riktigt trött."

ACC. N:R

M. 16381:5.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Min man var med på tolv kampanjer vid sockerbruket i Örtofta och jag fick själv både plöja och tröska därhemma. Jag hade inte råd med att låta kreaturen äta upp halmen med kärnan i, så jag plejlatröskade det lilla vi hade. Det var ju litet svåra år med arbete från morgon till kväll. Vi hade 4 kor, 1 häst, 6 får 1 grisasugga och en eller två getter, och så hade vi alltid en bock, för geten kunde ju inte mjölka mer än ett år. Mjolkade den längre, var inte mjölken god. Vi hade en gång en get som mjolkade 3 liter om dagen. I Baggabygget, bland småställena fanns det många som hade getter. Det var bra fattigt då, geten var de fattigas ko.

+